

Naslov članka/Article:

Jože Brun – partizanski dirigent in skladatelj

Jože Brun – Partisan Conductor and Composer

Avtor/Author:

Jani Šalamon

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Glasba v šoli in vrtcu št. 1/2019, letnik 22

ISSN 1854-9721

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2019

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/glasba-v-soli-in-vrtcu/>

Jože Brun – partizanski dirigent in skladatelj

Jože Brun – Partisan Conductor and Composer

Izvleček

Zgodba godbe VII. Korpusa in njenega kapelnika – dirigenta Jožeta Bruna je predvsem zanimiva zaradi znamenitega odhoda Rudarske godbe Hrastnik v partizane in ki je verjetno edinstven odhod oziroma prvi odhod tovrstnega ansambla v zgodovini odporniških gibanj. Jože Brun, ki je ta odhod organiziral, pa ni bil samo odličen organizator, temveč tudi izvrsten dirigent, pedagog, skladatelj in aranžer.

Ključne besede: Jože Brun, Godba VII. korpusa, Godba glavnega štaba NOV in POS

Abstract

The story of the 7th Corpus military band and its bandmaster, conductor Jože Brun, is interesting mainly because of the Hrastnik miners band's famous and unique act of joining the partisans, which was the first time in the Resistance history that a band of this type joined the army. Jože Brun, who organised it, was not only an excellent organiser but also an exceptional conductor, pedagogue, composer and arranger.

Keywords: Jože Brun, the 7th Corpus military band, National Liberation War (NOV) and Slovenian Partisan Detachment (POS) headquarters band

Obdobje do druge svetovne vojne

Jože Brun se je rodil v Hrastniku 16. 3. 1903 v rudarsko-glasbeni družini, umrl je 28. 5. 1966. Njegov oče Herman Brun je bil rudar in član rudarske godbe Hrastnik. Jože Brun se je že kot otrok priključil rudarski godbi Hrastnik, kjer se je tudi učil igrati na klarinet, in se po končani osnovni šoli zaposlil v rudniški pisarni (Planinc, 2003: 35).

Po služenju vojaškega roka, takoj po prvi svetovni vojni, se je vpisal v srednjo vojaško glasbeno šolo v Vršču, ki jo je z odliko končal kot fagotist druge generacije te šole (Klenovšek, intervju 2007). Po končanem šolanju v Vršču je služboval v več vojaških orkestrih po Kraljevini Jugoslaviji. S prvo ženo Julko sta leta 1927 dobila hčerko Ljerko, ki danes živi v Zagrebu (Arhiv Slovenije - VII. korpus, Personalna mapa Jožeta Bruna; Tatjana Brun, intervju 2012).

Zaradi njegove umetniške kvalitete, saj je bil v tistem času eden najboljših fagotistov v Jugoslaviji, in zaradi zdravstvenih težav je bil leta 1936 premeščen v vojaško glasbeno šolo v Vršac in kot učitelj fagota ostal tam do leta 1940. Zaradi želje po nadaljevanju študija so ga premestili v Zagreb, kjer se je vpisal na glasbeni konservatorij, vendar mu je zaključek študija preprečil pričetek druge svetovne vojne.

Slika 1: Jože Brun (Arhiv Rudarske godbe Hrastnik; avtor neznan)

Druga svetovna vojna

Po kapitulaciji Kraljevine Jugoslavije se je aprila 1941 vrnil v Hrastnik in se zaposlil v hrastniškem rudniku, in sicer v materialnem skladišču. Delodajalci rudnika so mu zaradi njegovih glasbenih sposobnosti kmalu pogojevali njegovo delo pri rudniku s prevzemom dirigentske palice v godbi, ki jo je od leta 1933 do 1942 vodil Jože Kumlanc - Pepi (Planinc, 2003: 35; Štok, 1956: 437).

Čeprav je bil aktivist OF in je godba igrala tudi za okupatorja, pa je ponudbo sprejel, saj so Nemci vse, ki so igrali v godbi,

»pustili na miru«. Mlajšim godbenikom ni bilo treba vstopiti v Hitlerjugend,¹ starejšim pa ne v Wehrmacht² ali pa v Werkschutz.³ Brun je takó godbo vodil od leta 1942 do leta 1944, do njegovega odhoda v partizane (Klenovšek, intervju 2007; Arhiv Slovenije - VII. korpus, Personalna mapa Jožeta Bruna). Poleg kapelniških dolžnosti pa je prevzel tudi pedagoško funkcijo in učil mlade in nove godbenike praktično vse inštrumente (Klenovšek, 2007 in 2011).

V tem času (1942–1944) je imela družina Brun tudi svojo »Schrammel«⁴ zasedbo, v kateri so igrali: oče Herman harmoniko, brat Herman violino, Jože klarinet in Hrastel (ime je pozabil) kitaro (Klenovšek, intervju 2007).

Priprave na odhod Rudarske godbe Hrastnik v partizane

19. maja 1944 je Brun v Rečici pri Hrastniku vstopil v partizane (Arhiv Slovenije - VII. korpus, Personalna mapa Jožeta Bruna). Po prihodu v partizane oziroma v VII. korpus ga je komandant VII. korpusa Franc Poglajen poklical na pogovor. Beseda je dala besedo in tako je nastala ideja, da Jože Brun organizira odhod Rudarske godbe Hrastnik v partizane. Brun se je nato v vasici Ravne pri Hrastniku srečal s predsednikom godbe Ernestom Ačkunom starejšim in s kapelnikom Jožetom Kumlancem. Na srečanju jima je razložil: »V štabu VII. korpusa so mi zaupali nalogo, da potegnem hrastniško rudarsko godbo z inštrumenti vred v partizane.« (Štok, 1956: 434.)

Da je bila družina Brun zavedna slovenska družina, potrjuje dejstvo, da sta žena Julka in hčerka Ljerka ravno tako odšli v partizane, kot tudi bratje Janko, Franci, Herman in Valentin. Zadnjega so ubili domobranci. Brat Bruno, znan klarinetist, po 2. svetovni vojni solist, pedagog, dekan Akademije za glasbo v Beogradu in rektor Univerze v Beogradu, je pričakal II. svetovno vojno kot član Orkestra kraljeve garde v Beogradu. Med vojno je sodeloval kot aktivist v osvobodilnem gibanju in bil zaposlen kot solist v Beograjski operi (Arhiv RS, personalni mapi Jožeta Bruna in Hermana Bruna ml.).

Hermanu, bratu Jožeta Bruna, so zaradi delovanja v OF 21. julija 1942 v Celju Nemci ustrelili sina Zdenka, dijaka, starega komaj 19 let.

¹ Mladinska organizacija nacistične stranke.

² Nemška čuvajska služba, ki je varovala tovarniške objekte in druge proizvodne objekte.

³ Nemška pomožna vojska.

⁴ Originalno ime izhaja iz nemške besede »Schrammelmusik«. Leta 1878 so Johann Schrammel – violinist, njegov brat Josef Schrammel – violinist in kitarist Anton Strohmayr ustanovili ansambel. Leta 1884 se jima je pridružil še klarinetist Georg Dänzer na G-klarinetu. Nastopali so z imenom »Specialitäten Quartett Gebrüder Schrammel« in igrali vse zvrsti glasbe, od ljudskih pesmi, polk, valčkov in koračnic. Nastopali so predvsem za takratno dunajsko elito. Leta 1893 so jih povabili na svetovno razstavo v Chicago. Današnja tipična »Schrammel« zasedba je sestavljena iz dveh violin, harmonike in pa »kontra kitare« z dvojnimi vratom (<http://en.wikipedia.org/wiki/Schrammelmusik>).

Odhod v partizane

Po sestanku Bruna z Ačkunom in Kumlancem so se na godbeniški vaji dogovorili, da bodo odšli vsi godbeniki v partizane. Datum odhoda je bil določen za 11. julij 1944. Godbeniki so se na deževen dan pričeli zbirati v Čečah z inštrumenti. Prinesli so vse inštrumente razen večjih (tube, helikone, baritone,⁵ bas fligahorne⁶). Po te inštrumente so šli zvečer v glasbeni lokal (Štok, 1956: 435). Srečko Klenovšek se je spominjal, da je imel na sebi veliko »hitlerjugend« pelerino, pod katero je lahko skrival večji inštrument (Klenovšek, spomini in intervju 2011). Ko je kolona godbenikov prispela na greben Selivca nad Hrastnikom, je Ivan Volkar poln sreče in veselja zatrobil v krilni rog, češ naj v Hrastniku vedo, da je šla godba v partizane. Brun je odhod vodil, predvsem pa je bil vesel, ko je naštel 25 članov godbe z notnim arhivom in 33 inštrumentov. Zjutraj so prišli do Rečice, zvečer pa so prišli po njih kurirji, ki so jih vodili proti Mrzlici in naprej do Jesenovega, kamor so naslednjega dne zjutraj tudi prispeli. Od tam so se

nil, ker je moral z godbo na Dolenjsko v VII. korpus (Štok, 1956: 436).

Po odhodu iz odreda jih je pot vodila na Janče, od tam preko Javorskega Pila skozi Gabrovko in Občine proti Žužemberku.

Prihod v partizane

Ko so 19. julija 1944 prispeli pred vas Jama, je Brun svojo godbo postrojil. Ob zvokih koračnice *Pozdrav iz Knina*⁷ je godba vkorakala v vas, kjer je bilo nastanjeno poveljstvo VII. korpusa. Medtem ko je godba igrala, se je vsa vas zgrnila okoli njih (Štok, 1956: 437). Ko so odigrali koračnico, je Brun kot kapelnik poročal komisarju korpusa: »Tovariš komisar, povelje je izvršeno! Tu je hrastniška rudarska godba z vsemi inštrumenti!« »Brun, malo si govoril, a veliko napravil,« ga je pohvalil komisar Bolko. »Čestitam tebi in vsem godbenikom. Srečno v partizanih!« (Štok, 1956: 438.)

Slika 2 a, b: Godba VII. korpusa na vajah v Selu pri Otovcu v Beli krajini, avgusta 1944 s kapelnikom J. Brunom (Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Ljubljana; avtor neznan)

zvečer odpravili naprej in zjutraj prispeli v Široko zet, kjer jih je pričakal Kamniško-zasavski odred. Partizani so jih nago-varjali, naj »udarijo« kakšno partizansko koračnico, glasbeniki pa so se morali izgovarjati na tišino zaradi sovražnika. Pravzaprav pa jim je bilo nerodno priznati, da ne znajo igrati partizanskih pesmi (Štok, 1956: 435–436).

Naslednje jutro so se godbeniki skupaj z odredom premestili v Ržiše pri Vačah, kjer so godbeniki tudi prvič zaigrali koračnico *Prebujeni* pod vodstvom Jožeta Bruna. Koračnice pa jim ni uspelo odigrati do konca, saj so z igranjem priklicali Nemce, ki so jih napadli, a so borci odbili napad. Komandant odreda Branko se je naslednje popoldne sprl z Brunom, ker je hotel, da godba ostane pri njih, a ga je Brun odločno zavr-

Po tednu dni prihoda v VII. korpus so v Črmošnjicah izvedli koncert na prostem za Glavni štab NOV in POS. Po koncertu je Franc Rozman - Stane pristopil h godbi in čestital godbenikom, rekoč: »Dobro ste igrali! Vi ste že prava partizanska godba, zato se držite skupaj. Ne dovolite, da vas kdajkoli kdo razbije, temveč je vaša naloga, da z udarno glasbo vi razbijate sovraga!« (Štok, 1956: 438).

Naslednji dan je odšla godba v Belo krajino v Selo pri Otovcu. Tam jih je pričakala godba Glavnega štaba, ki je takrat štela 14 članov. Bojan Adamič in Drago Lorbek sta takoj ocenila sposobnosti Hrastničanov in sta hotela okrepiti svoj orkester z najboljšimi novinci. Adamiču je to kasneje tudi delno uspelo; kljub nasprotovanju Bruna in drugih članov

⁵ Bariton ali evfonij.

⁶ Staro ime za tenor (Tenorhorn).

⁷ Koračnico »*Pozdrav iz Knina*« je Jože Brun napisal med 1942. in 1944. letom v Hrastniku, ko je bil kapelnik Rudarske godbe.

godbe, ki so hoteli ostati skupaj, predvsem zaradi dejstva, da niso prišli v partizane kot posamezniki, temveč kot celotna godba (Štok, 1956: 438).

Čez nekaj dni sta se obe godbi združili v Selu in pričeli skupaj vaditi. Med tem se jim je pridružilo še 12 godbenikov s Primorske, v avgustu pa nepopolna Rudarska godba iz Zagorja ob Savi (Štok, 1956: 438).

Nastanek dveh partizanskih godb

Ves čas skupnega sodelovanja pa je bila prisotna misel na to, da bodo godbi ločili. Brun je ves čas nasprotoval »razbitju« hrastniške godbe, Adamič pa je na vsak način hotel okrepiti svoj komaj 14-članski orkester s Hrastničani (Klenovšek, intervju 2007).

17. avgusta 1944 je Adamič obvestil godbenike, da bodo godbi reorganizirali. To se je zgodilo, še preden je bila izdana odredba o formiranju vojaških godb (Štok, 1956, 438).

Naslednjega dne, 18. 8. 1944, je glavni štab NOV in POS izdal odredbo o formiranju vojaških godb, v kateri se takoj formirata dve vojaški godbi, in sicer vojaška Godba glavnega štaba in Godba VII. korpusa. Za razumevanje o namenu »razbitja« rudarske godbe Hrastnik in o moči Bojana Adamiča kot pomočnika Propagandnega oddelka GŠ NOV in POS in hkrati vodje Glasbene sekcije omenjenega oddelka pa je pomembna 6. točka te odredbe, ki določa: »Strokovno vodstvo obeh godb (določitev kapelnikov, sestav godb, repertoar ipd.) pripada Glasbeni sekciji propagandnega oddelka Glavnega štaba. Brez sporazuma z njo torej tudi niso dovoljene nobene spremembe personalnega značaja« (Arhiv RS, odredba GŠ z dne 18. 8. 1944). S tako dikcijo točke v tej odredbi je bilo odločanje o tem, kdo bo kje igral, popolnoma predano v roke Bojanu Adamiču.

Klenovšek (2007 in 2011) je povedal, da je Adamič izbral mlade in perspektivne glasbenike ter jih odredil v godbo GŠ NOV in POS, preostali Hrastničani pa so postali Godba VII. korpusa. Da kriterij ni bil samo pomanjkanje glasbenikov na določenih inštrumentih v posameznih godbah, je razviden iz spiska godbenikov (arhiv R Slovenije). Godbi VII. korpusa so se pridružili godbeniki iz Zagorja, 2 godbenika s Primorske in kasneje 2 člana rudarske godbe iz Trbovelj, in to na inštrumentih, ki jih niso imeli v zasedbi, zaradi preazporeditve njihovih (hrastniških) glasbenikov v godbo GŠ. V Godbo GŠ je bilo razporejenih 9 hrastniških godbenikov: Franc Tovornik, Ernest Ačkun ml., Franc Grebenšek, Srečko Klenovšek, Franc Ladiha, Alojz Bastardi, Ernest Ačkun starejši, Jožef Jančar in Herman Brun kot administrator godbe.

Na dan 23. 8. 1944 sta politkomisar Godbe GŠ Stanko Kermelj in komandir godbe GŠ Alojz Gostiša podala pisno po-

ročilo šefu glasbene sekcije tov. Bojanu Adamiču o stanju v obeh godbah:

Godba glavnega štaba:

kapelnik	1
godbenikov	39
kuharji	3
intendant	1
administrator	1
arhivar	1
<u>kurir</u>	<u>1</u>
skupaj	47

Godba VII. korpusa:

kapelnik	1
polit komisar	1
godbenikov	30
kuharji	3
intendant	1
administrator	0
arhivar	0
<u>kurir</u>	<u>1</u>
skupaj	37

Podatki v poročilu se razlikujejo od seznama godbenikov Godbe GŠ (arhiv R Slovenije) z dne 22. 8. 1944, ki navaja 40 godbenikov in ne 39, kot navaja poročilo. Poleg tega pa je bil komandir godbe GŠ tudi aktiven kot glasbenik.

Godba VII. korpusa

Godba VII. korpusa se je po izdani odredbi preselila v Rožance. Glasbeniki so imeli v Rožancih glasbene vaje ter strokovne, vojaške in politične sestanke. Igrali so na mitingih, kulturnih prireditvah v bližnjih vaseh in v partizanskih enotah. Utrdila se je tudi kot vojaška enota. Kapelnik in komandir je bil Jože Brun, ki je uvedel med drugim tudi vojaško disciplino, komisar pa je bil Ludvik Zalet - Očka, ki ga je na željo Bruna kasneje zamenjal Vinko Savnik (Štok, 1956: 495, Klenovšek, 2007 in 2011).

Z razliko od Godbe GŠ NOV in POS pa je Godba VII. korpusa spremljala enote tudi v borbah. Zato so se venomer selili iz kraja v kraj. Po pričevanju Klenovška (2011) so včasih godbenike VII. korpusa angažirali, da so tudi med ognjem pobirali material, ki so ga zavezniki odvrgli iz letal za partizanske enote.

Nastopi godbe na Radiu OF

Na Radiu OF je kot prva od obeh godb nastopila godba VII. korpusa, in sicer 5. decembra 1944. Igrali so naslednji program (Javoršek, 1979: 260):

1. Bojan Adamič: Bilečanka (koračnica)
2. Jože Brun: VII. korpus (koračnica)

3. Cerar: Od Urala do Bajkala (potpuri)
4. Hajdrih: Jadransko morje
5. Jože Brun: XIV. divizije (koračnica)
6. Drago Lorbek: Komandant Stane (koračnica)

Drugi oziroma zadnjič je Godba VII. korpusa nastopila na Radiu OF pod vodstvom Jožeta Bruna, 24. januarja 1945 ob 21.30 uri s programom (Javoršek, 1979: 264):

1. Jože Brun: Naša nova zastava (koračnica)
2. Anton Jakl: Odmevi iz naših krajev (potpuri)
3. Jože Brun: Partizanska (koračnica)
4. Sedlaček: Beograd v noči (potpuri)
5. Bojan Adamič: Bilečanka (koračnica)

4. marca 1945 pa sta se obe godbi, Godba GŠ NOV in POS ter Godba VII. korpusa pripravljali na skupni »monstre koncert«. Koncert je bil posvečen odprtju razstave delavnic VII. korpusa v Črnomlju. Razstava je pomenila pomemben in nenavaden dogodek v zgodovini slovenskega partizanstva. Godbama sta dirigirala Drago Lorbek in Jože Brun, vsak s svojim programom. Orkester je štel v celoti 70 moških (Javoršek, 1979: 264).

Ob 20. uri je Radio OF prenašal »monstre koncert« obeh godb. Prvi del programa je dirigiral Jože Brun. Njegov spored je bil naslednji (Javoršek, 1979: 265):

1. Jože Brun: VII. korpus (koračnica)
2. Gioacchino Rossini: Predigra k operi Tankred
3. Cerar: Od Urala do Bajkala (potpuri)
4. Anton Jakl: Jugoslovanske cvetke (potpuri)
5. Jože Brun: Naša nova zastava (koračnica)

Drugi del koncerta je dirigiral Drago Lorbek. Na sporedu so bila dela (Javoršek, 1979: 265):

1. Drago Lorbek: Pionirji, koračnica, priredba na glasbo Karola Pahorja V boj, mi pionirji
2. Anton Emil Titl: Slovanske melodije – predigra k operi Tankred
3. Bedřich Smetana: Prodana nevesta (potpuri)
4. Drago Lorbek: Za Titom (koračnica, priredba na glasbo Marjana Kozine Za Titom k svobodi in Pionirji)

Zanimivo in dokaj nenavadno pa je, kot navaja Javoršek (1979: 265), da je bil to zadnji koncert oziroma nastop vojaških godb na Radiu OF. Godbi je radio sicer še prenašal, vendar le na nastopih ob velikih praznikih oziroma na raznih prireditvah, ki jih je postaja posredovala bodisi iz kulturnega doma ali pa z Glavnega trga v Črnomlju.

Ustvarjalni opus Jožeta Bruna med vojno

Med letoma 1942 in 1944 je po pričevanju Klenovška (intervju 2007 in 2011) Brun napisal koračnico *Pozdrav iz Knina* in pa

*Prebujenje*⁸ (*Prebudenje*). Brun naj bi bil imel težave z mešanjem slovenščine in srbohrvaščine, zato je poimenoval koračnico, kot je zapisano v oklepaju. Klenovšek je tudi omenil, da naj bi Brun koračnico *Praznik Hrastnika* napisal v tem obdobju, vendar je ta podatek nekoliko dvomljiv. Po pričanjih nekaterih starejših še živčih godbenikov Rudarske godbe Hrastnik naj bi jo bil napisal nekje okoli leta 1953 in je bila 1954 izvajana na državnem tekmovanju amaterskih godb kot obvezna skladba.

Klenovšek (2007 in 2011) v svojem pričevanju navaja, da se spominja Bruna, kako je s harmoniko sedel na kakšnem od drevesnih štorov in komponiral nove skladbe. V času vodenja godbe VII. korpusa pa so nastale koračnice:

1. VII. korpus XIV. divizije
2. Partizanska⁹
3. Naša nova zastava

Konec vojne

Na dan 9. marca 1945 je bilo v sestavi Godbe VII. korpusa 33 glasbenikov, kapelnik Jože Brun in politkomisar Vinko Savnik.

Prva partizanska godba, ki je vkorakala s koračnicami v osvobodeno Ljubljano, je bila Godba VII. korpusa, vendar šele v sredo 10. maja 1945. V Ljubljano bi morali priti že prej, vendar se je zapletlo pri zagotovitvi vozil (Kumlanc, dnevnik 1945).

Godba GŠ NOV in POS se je nekaj dni prej nahajala v Ajdovščini, kjer so 5. maja igrali na ustanovitvi prve slovenske vlade. Po ustanovitvi vlade oziroma v času osvoboditve Ljubljane pa so jih odpeljali proti Trstu.

Po drugi svetovni vojni

Decembra 1945 so Godbo VII. korpusa preimenovali v Godbo XV. divizije, ki je imela sedež v Šentvidu pri Ljubljani (Karakaš, 1987: 51), Godbo GŠ NOV in POS pa so, ko je prispela v Trst, preimenovali v Godbo mesta Trst (Klenovšek, 2011).

Junija 1945 so godbo GŠ Nov in POS razpustili. Deset glasbenikov so premestili v godbo 43. udarne divizije, 15 so jih demobilizirali, 22 pa jih je ostalo v godbi 4. armade s sedežem v Ljubljani (Karakaš, 1987: 51).

Brun je dočakal osvoboditev v činu podporočnika (Arhiv RS, seznam ožjega štaba VII. korpusa Jugoslovanske armade). Vse

⁸ Avtorju tega članka še ni uspelo pridobiti zapisa te koračnice, kot tudi ne dokumentiranega podatka, ali je Jože Brun avtor te koračnice. Glede na to, da note še niso bile »odkrite«, se lahko zanesemo samo na pričanje Srečka Klenovška.

⁹ Naslov Partizanska se pojavlja v literaturi, ki jo navajata Franc Križnar in pa Jože Javoršek, vendar se na vseh uradnih notah in prepisih skladbe pojavlja naslov Partizanka. Sklepamo lahko, da je po vojni Brun spremenil ime ali pa je nastala napaka pri zapisu. Obstajata pa dve verziji omenjene koračnice v različnih tonalitetah.

do odhoda na šolanje v Beograd je bil kapelnik Godbe VII. korpusa, po njenem preimenovanju pa Godbe XV. divizije.

Kot je bilo že omenjeno, je bil leta 1946 napoten v šolo za vojaške dirigente, ki je bila v Beogradu, in jo je 1949 tudi uspešno zaključil (Savnik, 2007). Po zaključku šolanja je v JLA deloval kot dirigent Mornariškega vojaškega orkestra v Splitu in Garnizijske godbe v Ljubljani (Planinc, 2003: 35). Ko je predsednik Jugoslavije Josip Broz - Tito leta 1953 obiskal Winstona Churchilla in angleško kraljico Elizabeto z ladjo Galeb, je bil Brun kot dirigent del spremljevalne ekipe s splitskim mornariškim orkestrom.

Na koncu 50. let in v začetku 60. let prejšnjega stoletja je prevzel vodenje glasbenega oddelka, ki je bil nekaj časa v sklopu zveze kulturnih organizacij, nekaj časa pa v sklopu osnovne šole na Vrhniki. Kot dirigent »mešanega« šolskega orkestra, v katerem so lahko sodelovali vsi, ne glede na instrument, ki so ga igrali, se je predajal tudi kot pedagog, saj takrat na Vrhniki ni bilo glasbene šole (Jerina, 2012). Deloval je kot član in predsednik tekmovalnih komisij na tekmovanjih pihalnih orkestrom po celotni Jugoslaviji. Pred tekmovanji je vedno pripravljaval in vodil vaje Rudarske godbe Hrastnik.

Brunov ustvarjalni opus po vojni

Vse do smrti je bil aktiven tudi kot skladatelj in aranžer in zapustil bogat opus za pihalne orkestre.

Avtor članka še vedno išče njegova dela, od katerih se jih je veliko izgubilo, večina najdenih pa je nepopolnih (vsa so brez partitur in manjkajo določeni parti). Do sedaj pa so bila odkrita oziroma najdena naslednja dela, napisana po vojni:

1. Praznik Hrastnika (koračnica)
2. Koračnica Svobod¹⁰ (koračnica)
3. Spomin na Sočo¹¹ (koračnica)
4. Pozdrav Sloveniji (koračnica)
5. Naš valček
6. Pod Karavankami (potpuri)
7. Slovenske cvetke (potpuri)
8. Naše pesmi (priredba za salonski orkester)
9. Priredba skladbe »Postoj, kdor mimo greš« za zbor in pihalni orkester

Namesto sklepa

Prispevek Jožeta Bruna na njegovem pedagoškem, ustvarjalnem in poustvarjalnem področju vsekakor zahteva nadaljnji poglobljen znanstveni pristop. Ne moremo se izogniti ugotovitvi, da je bil po smrti odrinjen v pozabo. Razlogi za to so

¹⁰ V priredbi koračnice avtorja tega članka je v dogovoru z dediči Jožeta Bruna nastala sprememba imena, in sicer »Koračnica svobode«.

¹¹ Obstaja več verzij naslova, kot so: Spomin na Sočo, Na Soči, Soča. Avtor članka se je na podlagi obstoječih virov odločil za naslov »Spomin na Sočo«.

verjetno večplastni, vendar je njegovo življenje in delo treba raziskati predvsem zaradi njegove zapuščine na področju razvoja vojaških in amaterskih godb na slovenskem ter njegovega ustvarjalnega opusa za pihalne orkestre.

Povzetek

Življenjska pot Jožeta Bruna se je pričela v glasbeni družini, kjer se je že v otroštvu srečal in seznanil z glasbo kot klarinetist. Njegov talent ga je pripeljal do vojaške glasbene šole v Vršču, ki jo je uspešno končal kot fagotist. Po službovanju po raznih orkestrih v Kraljevini Jugoslaviji je bil 4 leta pedagog na vojaški glasbeni šoli v Vršču. Med vojno in po njej je poleg dirigiranja Godbi VII. korpusa in Rudarski godbi Hrastnik svoj glasbeni talent posvetil tudi komponiranju in aranžiranju skladb za pihalne orkestre, predvsem koračnic. Veljal je za zelo muzikalnega in subtilnega dirigenta z izvrstnim poslušom. Po njegovi smrti so godbe počasi prenehale izvajati njegovo glasbo, veliko del se je izgubilo, njegovo delo in vloga pa sta, lahko rečemo, utonila v pozabo. Njegove zasluge in prispevek pri formiranju in vodenju vojaških godb ter njegov ustvarjalni opus pa zahtevajo predstavitev in celovito obravnavo.

Viri in literatura

1. Arhiv Republike Slovenije: *Godba GŠ NOV in POS, Brun Herman – personalna mapa*, pridobljeno 27. 3. 2012.
2. Arhiv Republike Slovenije: *odredba glavnega štaba NOV in POS o formiranju vojaških godb*, 18. 8. 1944, pridobljeno 27. 3. 2012.
3. Arhiv Republike Slovenije: *poročilo Bojanu Adamiču*, 23. avgust 1944, pridobljeno 27. 3. 2012.
4. Arhiv Republike Slovenije: *Spisek godbenikov godbe VII. korpusa NOV in POJ*, 9. marec 1945, pridobljeno 27. 3. 2012.
5. Arhiv Republike Slovenije: *Štab VII. korpusa, seznam članov ožjega in širšega štaba VII. korpusa JA*, 24. 5. 1945, pridobljeno 27. 3. 2012.
6. Arhiv Republike Slovenije: *VII. korpus, Jože Brun – personalna mapa*, pridobljeno 27. 3. 2012.
7. Brun, Tatjana (2012): *Intervju*, Ljubljana.
8. Grasseli, Marija (2012): *Intervju*, Ljubljana.
9. Javoršek, Jože (1979): *Radio osvobodilna fronta, Partizanska knjiga*, Ljubljana.
10. Jerina, Jože (2012): *Intervju*, Vrhnika.
11. Karakaš, Branko (1987): *Muzička aktivnost u JNA, Vojnoizdavački i novinski centar*, Beograd.
12. Klenovšek, Srečko (2007 in 2011): *Intervju*, Hrastnik.
13. Križnar, Franc (1992): *Slovenska glasba v narodnoosvobodilnem boju*, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete v Ljubljani, Ljubljana.
14. Kumlanc, Jože - Pepi (1945): *Dnevnik*.
15. Planinc, Marko (2003): *Rudarska godba Hrastnik 150 let*, Hrastnik.
16. Savnik, Vinko (2007): *Spomini na sodelavca in prijatelja Jožeta Bruna*, Beograd.
17. Štok, Jože (1956): *Godba na bojišču*, revija Borec številka 11, letnik VIII, Ljubljana.
18. Štok, Jože (1956): *Godba na bojišču*, revija Borec številka 12, letnik VIII, Ljubljana.
19. <http://en.wikipedia.org/wiki/Schrammelmusik>, 27. 3. 2012.